

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. d)

Sociologie

Varianta 1

Profilul umanist din filiera teoretică

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÊTEL

(30 punct)

A vizsgalapra csak a feladatok sorszámát írja, és tüntesse fel mellettük a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. A gyermekek szocializációs közege, amely biztosítja a társadalmi értékek elsajátításának és átadásának feltételeit, és elősegíti a társadalmi életbe való beilleszkedésüket:
a. a család
b. a politikai pártok
c. a baráti kör
d. a civil szervezet
2. A vallási szervezetek körében a hithez, erkölchöz, rituálékhoz kapcsolódó változások jelentik:
a. a gazdasági változást
b. a társadalmi átvitel
c. a vallási változást
d. a jogi beavatkozás csökkenése
3. A hatalom annak érdekében való megtartása, hogy anyagi és szimbolikus előnyökre tegyen szert, és azokat szétossza tagjai között, egyik funkciója:
a. a politikai pártoknak
b. az elsődleges társadalmi csoportoknak
c. a vállalatoknak
d. a civil szervezeteknek
4. A másokkal való igazságtalan bánásmód, amely során őket alsóbbrendűnek, sok hibával vagy hiányossággal rendelkezőnek minősítik:
a. helyes viselkedés
b. nonformális nevelés
c. társadalmi rend
d. diszkrimináció
5. Azok az elégedetlenségek, amelyek a munkaviszonyok keretében merülnek fel, általában a munkaszerződéssel és a munkavállalói bértárgyalásokkal kapcsolatban, példái:
a. a társadalmi rendnek megfelelő magatartásnak
b. a kívánt munkahelyi helyzeteknek
c. az ipari konfliktusoknak
d. az etnikai konfliktusoknak
6. A tisztességtelen, törvénytelen, erkölcstelen, jogtalan úton való személyes nyereség vagy előny megszerzése:
a. korrupció
b. szegénység
c. jótékonyság
d. privatizáció
7. A tanulmányok, a csoport és az intézmények iránti elkötelezettség kialakítása, különböző területekről származó tudományos információk közvetítése, a személyiség és a személyi autonómia formálása feladata:
a. az egyszülős családoknak
b. az iskolának
c. a politikai pártoknak
d. az egyháznak
8. A nemzet kulturális és gazdasági értékeinek védelme és megőrzése, a társadalmi rend fenntartása és a társadalmi ellenőrzés megvalósítása kötelessége:
a. a hagyománynak
b. az államnak
c. a házasságnak
d. a vállalatnak
9. A feminista, az emberjogi, a környezetvédelmi, az antirasszista, a szülők, a diákok vagy egyetemisták szervezetei:
a. a politikai hatalomtól függenek
b. a politikai pártok
c. a politikai hatalomtól függetlenek
d. a profitorientált szervezetek
10. A nem nagykorú fiatalok helytelen erkölcsi magatartása, mint például a lopás vagy a rendzavarás:
a. antiszociális jellegtől mentes magatartás
b. normális magatartás
c. proszociális magatartás
d. fiatalkorú bűnözés

II. TÉTEL

(30 pont)

Adott az alábbi szöveg:

Ha a szegénységet abszolút értelemben határozzuk meg – az emberek fizikai túléléséhez szükséges abszolút minimumként –, akkor könnyen meghatározható az a pont, ahol a szegénység kezdődik. A szegénység megtapasztalása azonban attól is függ, hogy az emberek mennyivel rendelkeznek a társadalom többi tagjához viszonyítva, valamint azoktól a kulturális értékektől, amelyek a „jó életet” meghatározzák. A világ számos térségében például a lakások vízvezetékekkel való ellátottsága a jólét jelének számít, míg az ipari társadalmakban ez magától értetődő, és a szegénység jele, ha egy háztartás nincs ezzel ellátva. Nagyon fontos, hogy hogyan határozzuk meg a szegénységet, különösen az ipari társadalmakban, ahol a relatív szegénység sokkal gyakoribb, mint az abszolút szegénység.

(Allan G. Johnson, *Dicționarul Blackwell de sociologie. Ghid de utilizare a limbajului sociologic*, Humanitas, București, 2007)

- a. Fogalmazza meg egyetlen mondatban a szöveg alapgondolatát! **2 pont**
- b. Válasszon ki a szövegből két szociológiai fogalmat! **2 pont**
- c. Fejtse ki a b) alpontban említett két szociológiai fogalom jelentését! **6 pont**
- d. Magyarázza meg körülbelül egy oldal terjedelemben, a b. alpontban említett szociológiai fogalmak közötti összefüggéseket! **8 pont**
- e. Állítson fel egy szociológiai kutatási hipotézist a megadott szöveg felhasználásával! **6 pont**
- f. Érvekkel támassza alá arra az állításra vonatkozó véleményét, mely szerint: *a deviancia a társadalmi egyenlőtlenség és a kíméletlen verseny terméke, amely a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat a túlélés nem megfelelő eszközeinek elfogadására készíti.* **6 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

1. Határozza meg a *szociológiai kísérlet* fogalmát! **3 pont**
2. Sorolja fel a *vizsgálati minta* két jellemzőjét! **6 pont**
3. Mutasson be, egy összefüggést a *vonatkozási csoport* és a *politikai párt* fogalmai között, körülbelül fél oldalas terjedelemben, amelyben a fogalmakat sajátos szociológiai értelmükben használja,! Pontot ér:
 - a. a két fogalom szociológiai értelmében vett használata **2 pont**
 - b. a kért összefüggés bemutatása **4 pont**
 - c. a kidolgozott szöveg koherenciája **1 pont**
 - d. a követelményben megjelölt terjedelemben való illeszkedés **2 pont**
4. Konkrét példával szemléltesse annak tényét, hogy, *aktivitásunkat nem kizárólag az osztályok közötti megosztottság határozza meg, sokakra bizonyos fokú társadalmi mobilitás jellemző!* **6 pont**
5. Érvekkel támassza alá azt az állítást, mely szerint: *a társadalmi szerep betöltése függ annak a társadalomnak a típusától is, amelyhez az egyén tartozik!* **6 pont**